

สรุปการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู เกี่ยวกับโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2527 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเรื่องกระบวนการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพ ผลกระทบจากการดำเนินการประเมินคุณภาพ สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู ระหว่างจังหวัดที่มีผลการประเมินลำดับที่ 1-10 ลำดับที่ 32-41 ลำดับที่ 64-73 เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพ และผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2527 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

สมมุติฐานของการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู ระหว่างจังหวัดที่มีผลการประเมินลำดับที่ 1-10 ลำดับที่ 32-41 ลำดับที่ 64-73 เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพและผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2527 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แตกต่างกัน

ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดที่มีผลการประเมินลำดับที่ 1-10 ลำดับที่ 32-41 ลำดับที่ 64-73 ประกอบด้วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด 30 คน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 30 คน ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 180 คน

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ 29 คน ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 29 คน
ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา 90 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 90 คน รวมทั้งสิ้น 478 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 3 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัด แบบสอบถามหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ศึกษานิเทศก์สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียนและครู และแบบสัมภาษณ์ผู้อำนวยการการประถมศึกษา
จังหวัด

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือ 3 ชุด โดยการหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย
หาความถี่ของความคิดเห็น การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและการทดสอบความแตกต่าง
ระหว่างคู่โดยวิธีของ เซฟเฟ ปราบกฎผลการวิจัยดังนี้

1. ในด้านความเข้าใจรายละเอียดของโครงการ ทุกกลุ่มลำดับมีความเข้าใจ
ในระดับมากและระดับปานกลาง ในด้านความพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการ ส่วนมาก
กลุ่มลำดับกลางและกลุ่มลำดับต่ำมีความพร้อมในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มลำดับสูงมีความพร้อม
ในการดำเนินงานในระดับมาก ส่วนความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
การเตรียมพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการส่วนใหญ่ทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่ามี การเตรียมไว้แต่ไม่
สมบูรณ์ ส่วนการเตรียมการดำเนินงานตามโครงการนั้น ในเรื่องการประชาสัมพันธ์โครงการ
การแต่งตั้งกรรมการขึ้นมาดำเนินงาน การชี้แจงรายละเอียดโครงการให้กรรมการที่ได้รับการ
แต่งตั้งทราบ การตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมือในการประเมินส่วนมากของทุกกลุ่มตอบว่า
มีการดำเนินงานดังกล่าว สำหรับการเปลี่ยนโรงเรียนประเมินจากโรงเรียนที่สุ่มไว้แต่เดิมส่วนมาก
ตอบว่าไม่มี และในกรณีที่เปลี่ยนโรงเรียนประเมิน ส่วนมากจังหวัดได้ทำการสุ่มตัวอย่างโรงเรียน
ที่ใช้ประเมินเอง

สำหรับกระบวนการดำเนินงานของจังหวัดต่าง ๆ ในเรื่องการสุ่มนักเรียนเข้าสอบ
ของจังหวัดส่วนมากตอบว่าสุ่มโดยการจับสลากทั้ง 3 กลุ่ม การจัดห้องสอบส่วนมากจะเป็นผู้ดำเนินการ
การสอบ การจัดให้นักเรียนนั่งสอบส่วนมากจะจัดให้นั่งเรียงตามบัญชีเรียกชื่อและส่วนมากจะจัดให้
นั่งโต๊ะละคน การชี้แจงในการทำแบบทดสอบส่วนมากจะใช้วิธีผู้ดำเนินการสอบอ่านและอธิบายให้ฟัง

เด็กอ่านในใจตาม ส่วนกรรมการคุมสอบภาคความรู้ส่วนมากจะใช้กรรมการ 2 คนต่อนักเรียน 1 ห้อง และกรรมการสอบภาคปฏิบัติส่วนใหญ่จะใช้กรรมการ 2 คน ต่อนักเรียน 1 ห้องสำหรับผู้ตรวจกระดาษคำตอบจะเป็นกรรมการผู้ดำเนินการสอบ เป็นส่วนใหญ่

2. ในด้านกระบวนการดำเนินงานตามโครงการ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูในกลุ่มลำดับสูง กลุ่มลำดับกลาง เห็นว่ามีปัญหาน้อย เกือบทุกอย่าง ส่วนผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูในกลุ่มลำดับต่ำ เห็นว่ากระบวนการดำเนินงานส่วนใหญ่จะมีปัญหาในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อกระบวนการดำเนินงานทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยกลุ่มลำดับสูงกับกลุ่มลำดับต่ำและกลุ่มลำดับกลางกับกลุ่มลำดับต่ำมีความเห็นแตกต่างกัน เป็นรายคู่ที่ระดับมีนัยสำคัญ 0.01 ซึ่งผลที่ได้นี้เป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นต่อกระบวนการดำเนินงานตามโครงการของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครู ส่วนใหญ่เห็นว่านโยบายของโครงการ เหมาะสมดีแล้วควรดำเนินงานต่อไปอย่างต่อเนื่อง แต่ควรกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกโรงเรียนและควรทำเพื่อพัฒนาคุณภาพของตนเองไม่ควรนำไปเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ส่วนเรื่องการค้าดำเนินงานก็เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย แต่ควรหาวิธีลดความคลาดเคลื่อนและความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ประเมินกับหน่วยงานอื่น ๆ ในเรื่องความร่วมมือของโรงเรียนและนักเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างปรากฏว่าให้ความร่วมมือดี การประเมินตามโครงการ การตรวจให้คะแนนก็เป็นไปด้วยความเรียบร้อย แต่ควรปรับปรุงเกณฑ์การให้คะแนนของภาคปฏิบัติบ้าง ส่วนงบประมาณที่จัดให้ นั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่เพียงพอ ควรเพิ่ม ในเรื่องความคิดเห็นอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้จะเป็นเรื่องการลุ่มตัวอย่างน้อยไป การจัดลำดับจังหวัดยังเชื่อถือได้ยากเพราะตัวแปรมีมาก และควรมีการตรวจสอบในเรื่องคุณภาพของเครื่องมือ

3. ความคิดเห็นต่อเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินตามโครงการ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูในกลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลาง ส่วนใหญ่เห็นว่ามีปัญหาน้อย ส่วนกลุ่มลำดับต่ำ เห็นว่าเครื่องมือในการดำเนินงานส่วนใหญ่จะมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อเครื่องมือในการประเมินคุณภาพนักเรียนปรากฏว่าทั้ง 3 กลุ่มลำดับ คือ กลุ่มลำดับสูง กลุ่มลำดับกลาง และกลุ่มลำดับต่ำ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยกลุ่มลำดับสูงกับกลุ่มลำดับต่ำ และ กลุ่มลำดับกลางกับกลุ่มลำดับต่ำ มีความเห็นแตกต่างกัน เป็นรายคู่ที่

ระดับความมีนัยสำคัญ 0.01 ซึ่งผลที่ได้เป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

ความคิดเห็นอื่น ๆ คือ เครื่องมือในการประเมินคุณภาพตามโครงการ ในเรื่อง คำชี้แจงและความชัดเจนในการพิมพ์แบบทดสอบ ส่วนใหญ่เห็นว่ามี ความชัดเจนดีไม่มีปัญหา ส่วน ความยากง่ายของแบบทดสอบ วิชาคณิตศาสตร์ค่อนข้างจะยาก ความชัดเจนของภาษาส่วนใหญ่ ชัดเจนดีแล้ว แต่จะมีปัญหาในเรื่องความหมายบ้าง ความตรงของแบบทดสอบส่วนใหญ่ตอบว่า มีความตรงค่อนข้างสูง แต่ควรปรับปรุงการวัดพฤติกรรมในกลุ่มสร้าง เสริมลักษณะนิสัย

4. ในด้านผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครู ส่วนใหญ่เห็นว่า การดำเนินงานตามโครงการมีผลกระทบในทางบวกหรือทางที่ดีในระดับ ปานกลางถึงมาก และทุกกลุ่ม เห็นว่าผลจากการดำเนินงานตามโครงการ จะมีผลให้ผู้บริหารและครู ผู้สอน เร่งรัดการ เรียนการสอนมากขึ้นในระดับมาก และ เห็นว่าผลจากการดำเนินงานตามโครงการ มีผลกระทบทางบวกต่อการ เร่งคุณภาพนักเรียน ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ

ส่วนผลกระทบในทางบวกด้านอื่น ๆ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู เห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาสนใจในการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษามากขึ้น เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ผลการประเมินครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ครูและผู้บริหาร หาทางปรับปรุงตนเอง นอกจากนี้ผลการประเมินยังทำให้ทุกคนเห็นความสำคัญของงานวิชาการ เป็นประโยชน์ในการวางแผน ครูสอน เต็มเวลาและ เต็มหลักสูตรอีกด้วย

ในด้านผลกระทบในทางลบทุกกลุ่มลำดับ เห็นว่าการดำเนินงานตามโครงการ มีผลในทางลบต่อขวัญและกำลังใจของผู้บริหารการประถมศึกษาในระดับปานกลาง ส่วนผลกระทบ ทางลบต่อขวัญและกำลังใจของครูผู้สอนกลุ่มลำดับกลางและกลุ่มลำดับต่ำ เห็นว่ามีผลกระทบในระดับ ปานกลาง ส่วนกลุ่มลำดับสูงส่วนใหญ่เห็นว่าจะมีผลกระทบในทางลบในระดับมาก

ส่วนผลกระทบในทางด้านลบอื่น ๆ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู ส่วนใหญ่โดย เฉพาะกลุ่มลำดับต่ำเห็นว่า ถ้านำผลการประเมินตามโครงการไปให้คุณให้โทษ จะกระทบต่อขวัญ และกำลังใจจังหวัดที่อยู่ลำดับท้าย ๆ หรืออาจจะทำให้เกิดการทุจริตในการประเมินได้ เพื่อชื่อเสียง ของตนเอง หรืออาจทำให้โรงเรียน เร่ง เฉพาะการสอน เพื่อสอบอย่าง เดียวและอาจจะเร่ง เฉพาะ ชั้น ป.6 อีกด้วย ผลกระทบในทางลบอีกด้านหนึ่งที่พบกันมากก็คือ การประเมินลักษณะนี้ ทำให้ หน่วยงานระดับปฏิบัติงาน เสียขวัญ เพราะ เหมือนถูกจับผิดตลอดเวลา และ เห็นว่าผู้บริหารอาจนำ

ไปใช้ เป็นเงื่อนไขในทางที่ไม่ถูกต้องอีกด้วย

ผลการ เปรียบ เทียบความ เห็นในด้านผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการ ประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูในกลุ่มลำดับสูง กลุ่มลำดับกลาง และกลุ่มลำดับต่ำมีความ เห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยกลุ่มลำดับ กลางกับกลุ่มลำดับต่ำมีความ เห็นแตกต่างกัน เป็นรายคู่ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.01 ซึ่งเป็นไปตาม สมมุติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้

5. ในด้านความคิดเห็นในสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับโครงการ ผลการวิจัย พอสรุได้ดังนี้

5.1 ด้านการดำเนินงานตามโครงการมีสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข คือ ในเรื่อง นโยบายของโครงการควรให้ชัดเจนและทำความเข้าใจแก่ครูให้ทั่วถึงและไม่ควรนำผลมา เปรียบเทียบระหว่างจังหวัด การแจ้งนโยบายควรกำหนดปฏิทินการปฏิบัติให้แน่นอน การวางแผน การเก็บข้อมูลควรมีแบบประเมินเพียงพอ และแบบฟอร์มต่าง ๆ ควรกำหนดให้แน่นอนไม่ควร เปลี่ยนแปลงไปบ่อย ๆ การส่งข้อสอบไปยังจังหวัดควรส่งล่วงหน้าให้นานพอที่จังหวัดตรวจสอบได้ และก่อนส่งควรมีระบบตรวจสอบ เครื่องมือก่อน การดำเนินการสอบ ควรมีคู่มือดำเนินการอย่าง เพียงพอ การตรวจให้คะแนนและเกณฑ์การให้คะแนนไม่ควรกำหนดคะแนน เป็นครั้งคะแนนและ เกณฑ์ การให้คะแนนควรละเอียดชัดเจน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินควรใช้เพื่อปรับปรุงคุณภาพ เท่านั้น การอภิปรายผลการประเมินควรทำอย่างกว้างขวางทุกแห่งทุกมุม ภาษาที่ใช้ให้ง่ายต่อการ เข้าใจ มีข้อเสนอแนะที่ชัดเจน และควรทำรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบอย่างทั่วถึง ในเรื่อง งบประมาณควรเพิ่มให้เพียงพอ และแยกงบประมาณออกจากงบประมาณการประเมินระดับจังหวัด ต่างหาก

5.2 ด้าน เครื่องมือในการประเมินตามโครงการ มีสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไข คือ การสร้าง เครื่องมือควรให้ได้มาตรฐาน ครอบคลุมวัดได้ทุกแห่งทุกมุม มีความตรงตามสมรรถภาพ ที่ต้องการวัดและควรเพิ่มสมรรถภาพในการพูดในกลุ่มทักษะภาษาไทยด้วย ส่วนเกณฑ์การให้คะแนน ของแบบประเมินนั้นในกลุ่มสร้าง เสริมลักษณะนิสัยควรให้ชัดเจน และเกณฑ์แบบประเมินอื่น ๆ ควรให้ เป็นปรนัยและควร เป็นมาตรฐานสัมพันธ์กับที่โรงเรียน เคยใช้อยู่ สำหรับอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้ในการ ประเมินควรมีให้พร้อม เช่น นาฬิกาจับเวลา และควรหลีกเลี่ยงการลงทุนที่สูง ส่วนสิ่งที่ควร ปรับปรุงแก้ไขอื่น ๆ ของ เครื่องมือในการประเมินมีดังนี้คือ ควร เน้นภาคปฏิบัติให้มากขึ้น

ควรตรวจสอบเวลาให้เหมาะสมกับงาน และควรมีภาพประกอบให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น

6. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด เกี่ยวกับโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศ ผลการวิจัยพบว่าในเรื่องความเข้าใจรายละเอียดของโครงการ ส่วนใหญ่ทั้ง 3 กลุ่มตอบว่ามีความเข้าใจมาก ส่วนการเตรียมการในการดำเนินงานของจังหวัดต่าง ๆ ส่วนมากเห็นว่าอยู่ในระดับมาก (ความถี่รวม 16) ส่วนนอกนั้น เห็นว่ามีการเตรียมการในระดับปานกลาง

ด้านช่วงเวลาที่ทำการประเมินส่วนมากเห็นว่าเหมาะสมแล้ว (ความถี่รวม 26) การแจ้งนโยบายให้ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดส่วนมากเห็นว่าเหมาะสม ส่วนที่เห็นว่าไม่เหมาะสมให้เหตุผลว่ากระชั้นชิดเกินไป (ความถี่ 6) และไม่ชัดเจน (ความถี่ 2) ด้านการสุ่มตัวอย่างในการประเมินกลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลาง ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสม ส่วนกลุ่มลำดับต่ำเห็นว่ามีเหมาะสมและไม่เหมาะสมจำนวนเท่ากัน (ความถี่ 5 เท่ากัน) ส่วนเหตุผลที่เห็นว่าไม่เหมาะสมส่วนมากจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างน้อยไป หรือไม่กระจายครอบคลุม ส่วนกรรมการดำเนินการสอบนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมแล้ว การวิเคราะห์และอภิปรายผลการประเมินกลุ่มลำดับกลางและกลุ่มลำดับต่ำ ส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรนำไปเปรียบเทียบระหว่างจังหวัด ส่วนกลุ่มลำดับสูงส่วนมากเห็นว่าไม่ควรนำไปเปรียบเทียบระหว่างจังหวัด และอีกส่วนหนึ่งก็เห็นด้วยกับการเรียงลำดับนั้นเพราะจะได้รู้ว่าตัวเองนั้นอยู่จุดใด งบประมาณในการดำเนินงานส่วนใหญ่ตอบว่าไม่เพียงพอ

ความคิดเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ในแง่ความเหมาะสมของเครื่องมือกลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลางส่วนมากเห็นว่าการใช้ข้อสอบเดียวกันทั่วประเทศยุติธรรมแล้ว ส่วนกลุ่มลำดับต่ำเห็นว่าเครื่องมือมีการประเมินหลายสมรรถภาพและเห็นว่าเหมาะสมดีแล้วตรงตามหลักสูตร ส่วนในแง่ความบกพร่อง ส่วนใหญ่เห็นว่าข้อสอบคณิตศาสตร์ยากเกินไป (ความถี่รวม 12) เฉพาะกลุ่มลำดับต่ำส่วนมากเห็นว่าข้อสอบบางฉบับเนื้อหาไม่ เป็นกลาง

ความคิดเห็นต่อผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการในทางบวก ส่วนใหญ่ทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่าทำให้ครูกระตือรือร้นมากขึ้น (ความถี่รวม 11) ส่วนทางลบนั้นกลุ่มลำดับสูง เห็นว่ามีผลทำให้เกิดความลำบากใจเพราะผลยังไม่เป็นที่ยอมรับ (ความถี่ 3) และคิดว่าผลด้านนี้ไม่น่าจะมี (ความถี่ 3) มากที่สุด ส่วนกลุ่มลำดับกลางและกลุ่มลำดับต่ำเห็นว่าทำให้ครูวิตก

กังวลต่อผลการประเมินมากที่สุด (ความถี่ 4 เท่ากันทั้งสองกลุ่ม)

ในด้านสิ่งที่ควรปรับปรุงและแก้ไข ส่วนใหญ่ทั้ง 3 กลุ่มเห็นว่าการจูงใจโดยยบายควรให้เร็วขึ้น (ความถี่รวม 12) ส่วนการดำเนินงานตามโครงการเห็นว่าเหมาะสมแล้ว (ความถี่รวม 11) ส่วนข้อเสนอแนะในการดำเนินงานครั้งต่อไปเห็นว่าการส่งกลุ่มตัวอย่างในการประเมินควรให้มากขึ้น (ความถี่รวม 8) และอยากให้เป็นการแข่งขันตัวเองมากกว่าแข่งกับจังหวัดข้างเคียง (ความถี่รวม 6)

ในด้านความคิดเห็นอื่น ๆ ที่มีต่อโครงการ ของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเห็นว่า ผลจากการประเมินคุณภาพนักเรียนภายในจังหวัดของตน กลุ่มลำดับกลางและกลุ่มลำดับสูงมีความพอใจต่อคุณภาพของนักเรียนภายในจังหวัดของตน เป็นส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มลำดับต่ำมีความพอใจและยังไม่พอใจจำนวนเท่ากัน (ความถี่ 5 เท่ากัน) ส่วนการคาดการณ์ว่าในปีการศึกษา 2528 คุณภาพนักเรียนของภายในจังหวัดจะดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ กลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลางส่วนใหญ่เห็นว่าดีขึ้น ส่วนกลุ่มลำดับต่ำส่วนมากเห็นว่ายังไม่แน่ใจ ส่วนปัญหาสำคัญของการดำเนินงานส่วนมากเห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอทั้ง 3 กลุ่ม (ความถี่รวม 21) และในเรื่องความเชื่อถือของผลการประเมินตามโครงการ กลุ่มลำดับสูง กลุ่มลำดับกลางส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ในระดับมาก (ความถี่ 5 และ 7 ตามลำดับ) ส่วนกลุ่มลำดับต่ำส่วนมากเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง (ความถี่ 6)

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู เกี่ยวกับโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2527 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำให้รู้กระบวนการดำเนินงานตามโครงการของจังหวัดต่าง ๆ ปัญหาของการดำเนินงานตามโครงการ ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ประเมินตามโครงการ ผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการ และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขของการดำเนินงานตามโครงการ ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ด้านกระบวนการดำเนินงานตามโครงการของจังหวัดต่าง ๆ จากการศึกษาในเรื่องกระบวนการดำเนินงานของจังหวัดต่าง ๆ พบว่าในเรื่องความพร้อมของจังหวัดและโรงเรียนในการดำเนินงาน ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความพร้อมในระดับ

ปานกลาง ส่วนการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ตอบว่า เตรียมไว้แต่ไม่สมบูรณ์ จากสิ่งที่ได้ดังกล่าวแสดงว่าความพร้อมของจังหวัดต่าง ๆ ในการดำเนินงานตามโครงการยังไม่มี ถึงระดับมากก็ เพราะการดำเนินงานตามโครงการนี้ เพิ่งมีการทำอย่างกว้างขวาง เป็นปีแรก ความพร้อมในการดำเนินงานย่อมไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร และอีกประการหนึ่งการแจ้งนโยบายการประเมินผู้สักระชั้นชิดมาก ดังความเห็นของผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดหลายจังหวัด จึงอาจทำให้ความพร้อมของจังหวัดยังไม่ถึงระดับมากด้วย เหตุผลดังกล่าวแล้ว จึงทำให้การเตรียมพร้อมในการดำเนินงานตามโครงการไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ในเรื่องการเตรียมการดำเนินงานของจังหวัดต่าง ๆ มีการดำเนินงานดังนี้ คือ มีการประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนรับทราบ มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นมา ดำเนินงานตามโครงการ มีการชี้แจงให้กรรมการ เข้าใจรายละเอียดของโครงการ ซึ่งก็เป็น การดำเนินงานตามรูปแบบที่ต้องการให้การดำเนินงาน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ทันเวลาที่กำหนด ส่วนการทดสอบความบกพร่องของ เครื่องมือในการประเมินก่อนนำไปใช้ส่วนมากตอบว่า มี ซึ่งเป็นไปตามคำแนะนำในการดำเนินการสอบ ที่ว่าให้ตรวจสอบความบกพร่องของแบบทดสอบ เพื่อจะได้แก้ไขให้เรียบร้อยก่อนนำไปใช้ทุกครั้ง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2527:7)

ส่วนการดำเนินการสอบของจังหวัดต่าง ๆ ในเรื่องการสุ่มตัวอย่างนักเรียนเข้าสอบในกรณีที่มีนักเรียนมากเกินความต้องการ ส่วนมากจะใช้วิธีการจับสลาก ซึ่งเป็นวิธีสุ่มแบบง่ายและจะทำให้ทุกคนมีสิทธิ์ได้รับการสุ่มเท่า ๆ กัน การสุ่มนักเรียนเข้าสอบนี้ ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครู เห็นว่าได้ใช้วิธีการต่าง ๆ กัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่ได้ระบุวิธีการสุ่มให้ชัดเจน เพียงแต่แนะนำให้ทางจังหวัดสุ่มนักเรียนจากบัญชีเรียกชื่อ และให้ได้จำนวนชายหญิงเท่า ๆ กันเท่านั้น ในการจัดที่นั่งให้นักเรียนนั่งสอบนั้น ส่วนมากจะเรียงตามบัญชีเรียกชื่อและจะจัดที่นั่งโต๊ะละ 1 คน ซึ่งก็เป็นไปตามคำแนะนำในการประเมินตามโครงการ ที่ให้การจัดนักเรียนนั่งสอบควรให้หนึ่ง เรียงตาม เลขที่ในบัญชีเรียกชื่อและการจัดที่นั่งโต๊ะละ 1 คน นั้น ก็เพื่อที่จะป้องกันไม่ให้นักเรียนดูคำตอบกัน ส่วนการชี้แจงวิธีทำแบบทดสอบ ส่วนมากก็เป็นไปตามคำแนะนำของการดำเนินการสอบตามโครงการ คือให้ผู้ดำเนินการสอบอธิบายโดยอ่านคำชี้แจงให้นักเรียนฟังและให้นักเรียนอ่านในใจตามไปพร้อมกัน สำหรับกรรมการคุมสอบส่วนมากจะใช้กรรมการ 2 คน ทั้งนี้ก็เป็นไปตามหลักทฤษฎีของการดำเนินการสอบทั่วไป ดัง ดร.โกวิท ประวาลพฤกษ์ และ สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2523 : 212) ได้กล่าวไว้ในห้องสอบหนึ่ง ๆ ควรมีผู้คุมสอบไม่น้อยกว่า 2 คน

2. ความคิดเห็นด้านกระบวนการทำงาน เมื่อพิจารณารายการความคิดเห็นทุกข้อ กระทั่งพบว่า 'โดยเฉลี่ย เห็นว่า เป็นปัญหาน้อย แต่มีบางข้อที่บางกลุ่ม เห็นว่า เป็นปัญหาในระดับปานกลางถึง เป็นปัญหามากได้แก่ เรื่อง การลุ่มอำเภอ โรงเรียนที่จะประเมินตามโครงการกลุ่มลำดับกลาง เห็นว่า เป็นปัญหามาก ($\bar{X} = 2.67$) และจากการรวบรวมข้อคิดเห็นในการลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู ส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าควรลุ่มตัวอย่างให้มากพอที่จะ เป็นตัวแทนประชากรได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดที่ให้ข้อคิดที่สำคัญข้อหนึ่งที่ว่า การลุ่มตัวอย่างนั้นควร เพิ่มจำนวนให้มากขึ้นแสดงให้เห็นว่า ในกระบวนการทำงานตามโครงการนั้น ควรให้ความสำคัญกับตัวอย่างประชากรมาก เป็นกรณีพิเศษ นอกจากนี้ยังพบว่า การเปรียบเทียบคุณภาพของนักเรียนชั้น ป.6 ระดับจังหวัดมีปัญหาระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.22$) ซึ่งผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูที่อยู่ในกลุ่มลำดับต่ำ เห็นว่า การประเมินคุณภาพควรทำเพื่อพัฒนาคุณภาพของแต่ละจังหวัด ไม่ควรทำเพื่อ เปรียบเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ หรือทำเพื่อให้คุณให้โทษ ซึ่งในกลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลางก็มีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน สำหรับการ เปรียบ เปรียบนี้ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดได้ให้ความเห็นว่าอยากให้ เปรียบ เปรียบคุณภาพของตนเองมากกว่าการ เปรียบ เปรียบจังหวัดอื่น ซึ่งในเรื่องสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมชัย วุฒิปรีชา (สพจ. เชียงราย 2528 : 22-26) ที่ว่าการประเมินคุณภาพนั้นมีไข้อย่างจะประจานจังหวัดที่มีผลการประเมินต่ำ แต่ต้องการทราบว่าจังหวัดไหนคุณภาพด่ำกันบ้างจะได้ช่วย เหลือให้ตรงจุด และปรารถนุทธรินทร์ (2529 : 11-12) ให้ความเห็นว่า การประเมินคุณภาพครั้งนี้ยังไม่ควรที่จะจัดอันดับของโรงเรียนในแต่ละจังหวัด เพราะอาจจะมียุทธิผลในกระบวนการอยู่หลายประการ

ส่วนเรื่องความคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานทุกชั้นตอนก็ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยไม่มีปัญหา แต่จะปัญหาอยู่บ้างในเรื่องงบประมาณ ซึ่งส่วนมากเห็นว่าไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานโครงการนี้เป็นงบประมาณเดียวกับงบประมาณที่ใช้ในการประเมินผลระดับจังหวัดซึ่งมีจำกัดอยู่แล้ว จึงพลอยทำให้งบประมาณระดับประเทศไม่เพียงพอไปด้วย และในเรื่องการลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ใช้ในการประเมินส่วนมากเห็นว่ายังไม่มากพอที่จะเป็นตัวอย่างประชากรได้ ซึ่งเรื่องนี้ถ้าพิจารณาการลุ่มตัวอย่างประชากรในการประเมินคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะเห็นว่าการลุ่มตัวอย่างจะลุ่มครอบคลุมทุกจังหวัดจังหวัดละไม่ต่ำกว่า 300 คน และได้ลุ่มโดยคำนึงถึงสัดส่วนจำนวนนักเรียน เป็นเกณฑ์ รวมทั้งข้อจำกัดในด้านงบประมาณและระยะเวลาในการเก็บข้อมูลด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ 2528 : 12) ฉะนั้นจะเห็นว่าสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ก็ได้พยายามทุ่มตัวอย่างในการประเมินตามสัดส่วนแล้ว ทั้งนี้ก็เป็นไปตามข้อจำกัดของงบประมาณ และระยะเวลาด้วย ซึ่งในเรื่องนี้ในการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2528 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติก็พยายามที่จะขยายกลุ่มตัวอย่าง ประชากรให้มากขึ้นและครอบคลุมทุกอำเภอแล้ว

3. ความคิดเห็นด้านเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นทุก ข้อกระทงกลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลาง เห็นว่ามีปัญหาน้อย จะมีปัญหาปานกลาง คือ เรื่องความ เป็นกลางของแบบทดสอบ และในเรื่องความยากง่ายของแบบทดสอบคณิตศาสตร์ ส่วนในกลุ่ม ลำดับต่ำเห็นว่า เครื่องมือในการประเมินตามโครงการ เป็นปัญหาระดับปานกลางมากที่สุด และใน เรื่องความยากง่ายของแบบทดสอบคณิตศาสตร์มีปัญหาระดับมาก จากผลการวิจัยจะเห็นว่าใน เรื่อง แบบทดสอบมีปัญหาในเรื่องความเป็นกลางหรือความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ทุกท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะ หลักสูตรประถมศึกษาฉบับปัจจุบันได้พยายามที่จะยึดหยุ่นให้แต่ละท้องถิ่นเลือกจัดการเรียนการสอนให้ เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่นของตนเอง แต่การประเมินนี้จะประเมินทั่วประเทศและใช้ข้อสอบ ฉบับเดียวกัน ถ้าข้อสอบไม่เป็นกลางแล้วจะมีปัญหามาก โดยเฉพาะในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะกลุ่มนี้ได้เปิดโอกาสให้โรงเรียนเลือก เรื่องที่จะเรียนอย่างกว้างขวาง ข้อสอบบางวิชาอาจจะ ไม่ตรงกับเรื่องที่เด็กเรียน ทำให้ผลการประเมินคลาดเคลื่อนได้ ในบางเรื่อง เช่น เรื่องการตอน ซึ่งการเฉลยข้อสอบ เกี่ยวกับการตอนมีผู้ให้ทัศนะว่าขัดกับประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากโรงเรียนและ จากเกษตรกรตำบล จึงทำให้ผลการประเมินได้คะแนนไม่ดีเท่าที่ควร แต่อย่างไรก็ตามสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติก็พยายามที่จะวัดสมรรถภาพกลาง ๆ ที่ใช้ได้กับทุกท้องถิ่นแล้ว

ส่วนเรื่องความยากง่ายของแบบทดสอบที่เป็นปัญหามาก คือ แบบทดสอบคณิตศาสตร์ ทั้งนี้ ก็เพราะจากผลการประเมินตามโครงการ นักเรียนทั่วประเทศจะได้คะแนนเฉลี่ย 33 เท่านั้น และ เมื่อพิจารณาผลที่น่าสนใจในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์มีจังหวัดที่มีผลน่าพอใจเพียง 1 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร เท่านั้น ก็แสดงว่าแบบทดสอบคณิตศาสตร์มีลักษณะค่อนข้างยาก แต่อย่างไรก็ตามใน การสร้าง เครื่องมือตามโครงการก็ได้พยายามที่จะสร้างตาม เนื้อหาของหลักสูตรแล้วการที่นักเรียน ทำคะแนนได้น้อย อาจเกิดจากตัวแปรอื่น ๆ เช่น นักเรียนมีพื้นฐานไม่ดีมาจากชั้นต้น ๆ หรือนักเรียน อาจจะไม่มีความสามารถพื้นฐานทางภาษาไม่ดี จึงไม่สามารถตีความหมายและแก้ปัญหาโจทย์ได้

ในเรื่องความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อเครื่องมือที่ใช้ประเมินตามโครงการส่วนมากเห็นว่าเหมาะสมแล้ว แต่ก็ยังมีจุดบกพร่องอยู่บ้าง เช่น เรื่องความยากง่ายของแบบทดสอบคณิตศาสตร์ ซึ่งก็ได้อภิปรายผลดังกล่าวไปแล้วข้างต้น ส่วนอีกจุดหนึ่งที่น่าสนใจมาพิจารณาคือ เรื่องความตรงของแบบทดสอบในการวัดพฤติกรรมในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งลักษณะของแบบทดสอบอาจจะไม่สามารถวัดได้ตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการ ซึ่งความคิดเห็นนั้นตรงกับข้อสรุปผลการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ระดับประเทศที่โรงแรมเวียงใต้ กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะได้กล่าวถึง เครื่องมือในการประเมินว่าแบบวัดภาคความรู้สึกรู้สึก ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย อาจวัดได้ไม่ดีเท่าที่ควรหากจะนำมาใช้อีกควร เปลี่ยนสถานการณ์ที่เหมือนจริง ให้เด็กได้อยู่ในสถานการณ์นั้นจริง ๆ หรืออาจใช้แบบสังเกตให้ครูสังเกตเป็นระยะยาว โดยไม่บอกเป้าหมายว่าเป็นการประเมินผลคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป.: 11) ส่วนในเรื่องความเห็นเกี่ยวกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรร่วมมือกับกรมวิชาการในการสร้างเครื่องมือให้ได้มาตรฐานนั้น ผู้ตอบอาจไม่ทราบการดำเนินงานประเมินทุกปี ซึ่งสองหน่วยงานก็ได้ร่วมมือกันสร้างอยู่แล้ว และในการประเมินครั้งนี้ก็ตามการสร้างเครื่องมือก็ได้รับความร่วมมือจากกรมวิชาการและกรมการฝึกหัดครูอยู่แล้ว

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการ เพื่อพิจารณาความเห็นทุกข้อกระทง พบว่าผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการมีระดับปานกลางถึงมาก ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูในทุกกลุ่มเห็นว่า ทำให้ผู้บริหาร เร่งรัดในการเรียนการสอนมากขึ้น ผลกระทบดังกล่าว ผู้วิจัยเชื่อว่าสืบเนื่องมาจากความพยายามของแต่ละโรงเรียนที่จะเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้สูงขึ้นเป็นลำดับ แต่ทั้งนี้ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู มีความเห็นว่าอาจส่งผลกระทบในทางลบได้ ถ้ามีการนำผลไปให้ครูให้โทษ นอกจากนี้ทุกกลุ่มยังมีความเห็นว่าจะมีผลกระทบด้านบวกต่อการเร่งคุณภาพการประถมศึกษา ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในระดับมาก ทั้งนี้เพราะในปีงบประมาณ 2528 นี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ประกาศนโยบายอย่างชัดเจนในการที่จะเร่งวัดคุณภาพของนักเรียนประถมศึกษาอย่างจริงจัง โดยมีมาตรการที่สำคัญหลายประการ มาตรการแรกที่เริ่มดำเนินการคือ การประเมินคุณภาพนักเรียนชั้น ป.6 ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่สำคัญของกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ข้อมูล เป็นแนวทางในการเร่งรัดคุณภาพนักเรียนต่อไป

ส่วนเรื่องความคิดเห็นอื่น ๆ ต่อผลกระทบในการดำเนินงานตามโครงการในทางบวก ส่วนมากจะทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาสนใจในการปรับปรุงการศึกษามากขึ้น ซึ่งส่วนนี้จะ เป็นผลที่ทำให้คุณภาพของนักเรียนในปีการศึกษา 2528 ที่ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดส่วนมาก เห็นว่า

น่าจะดีขึ้น ส่วนผลกระทบในทางลบนั้น ส่วนใหญ่เห็นว่าถ้านำไปให้ครูให้โทษจะเกิดผลกระทบด้านขวัญและกำลังใจ ซึ่งอาจทำให้เกิดการกระทำที่ไม่พึงประสงค์ตามมา เช่น การสอนของครูจะเน้นสอนเพื่อสอบ เกิดการทุจริตในการสอบหรืออาจทำให้ครูเร่งคุณภาพเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น เป็นต้น

5. ส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินงาน จากการศึกษาและรวบรวมในสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขของโครงการ พบว่า ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู ได้ให้ข้อเสนอแนะในเรื่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขไว้หลายประการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมมนาศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ที่โรงแรมเวียงใต้ กรุงเทพมหานคร หลายประการคือ การรุ่มตัวอย่างควรให้มากขึ้น และทุกอำเภอ งบประมาณควรเพิ่มขึ้นตามความเหมาะสมของแต่ละจังหวัด นโยบายควรแจ้งให้ทั่วถึง เพื่อความเข้าใจตรงกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรตรวจสอบเครื่องมือและเฉลยให้ถูกต้องก่อนส่งให้จังหวัดดำเนินการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป.:11-14) นอกจากนี้ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูยังให้ข้อเสนอแนะในเรื่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขของโครงการไว้ดังนี้ นโยบายควรให้ชัดเจนและควรให้อำเภอและโรงเรียนทราบนโยบายด้วย แบบทดสอบควรให้เพียงพอ แบบฟอร์มต่าง ๆ ไม่ควรเปลี่ยนแปลงในขณะปฏิบัติงาน ควรชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติทราบอย่างชัดเจน เกณฑ์การให้คะแนนให้ละเอียดชัดเจนและไม่ควรให้ครีเอคะแนน การวิเคราะห์ควรนำไปเพื่อปรับปรุงคุณภาพเท่านั้น การอภิปรายผลควรเข้าใจง่ายและเสนอให้ทุกฝ่ายได้ทราบ เครื่องมือในการวัดควรได้มาตรฐาน อุปกรณ์การประเมินควรให้พร้อมและควรหลีกเลี่ยงการลงทุนสูงควร เน้นการวัดภาคปฏิบัติมากขึ้น ควรใช้ภาพประกอบให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

6. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครู ระหว่างจังหวัด ที่มีผลการประเมินลำดับสูง ลำดับกลางและลำดับต่ำ ในด้านกระบวนการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพ และผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการพบว่า มีความแตกต่างกันตรงตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

6.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านกระบวนการดำเนินงาน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบรายคู่ปรากฏว่ากลุ่มลำดับสูงกับกลุ่มลำดับต่ำและกลุ่มลำดับกลางกับกลุ่มลำดับต่ำ มีความเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นต่อกระบวนการดำเนินงานของกลุ่มต่ำแตกต่างไปจากกลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลาง และถ้าตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานขั้นต่าง ๆ ตั้งแต่การแจ้งนโยบายโครงการ จนกระทั่งถึง

การอภิปรายผลการประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะปรากฏว่ามีหลายขั้นตอนที่กลุ่มลำดับค่า เห็นว่ามีปัญหาาระดับปานกลาง ในขณะที่กลุ่มลำดับสูงกับกลุ่มลำดับกลาง เห็นว่ามีปัญหาน้อย เช่นในเรื่องการประชาสัมพันธ์โครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กลุ่มลำดับค่า เห็นว่ามีปัญหาาระดับปานกลาง จึงน่าจะให้ความสนใจเกี่ยวกับนโยบาย ขอบเขตเนื้อหาและสมรรถภาพที่จะประเมินมีปัญหา และความเข้าใจเหล่านี้อาจทำให้การดำเนินงานขั้นตอนอื่นมีปัญหาตามมาด้วย

สาเหตุอีกส่วนหนึ่งนี้อาจทำให้ความคิดของกลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันก็คือการดำเนินงานครั้งนี้เป็นการดำเนินงานอย่างกว้างขวาง เป็นปีแรกและกระชั้นชิดเกินไป ประกอบกับการประชาสัมพันธ์โครงการยังไม่ทั่วถึง ซึ่งอาจทำให้ความเข้าใจต่าง ๆ ไม่ตรงกัน อีกทั้งกรรมการดำเนินงานตามโครงการกระจายอยู่ทุกจังหวัดและมีหลายชุด ซึ่งเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานไม่ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน จึงทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานมากน้อยต่างกัน ในเรื่องโรงเรียนที่ถูกสุ่ม เป็นกลุ่มตัวอย่างก็เช่นกัน บางโรงเรียนอาจยากแก่การปฏิบัติเพราะอยู่ห่างไกลจนไม่สามารถที่จะจัดเก็บข้อมูลตามกำหนดได้ จึงทำให้หลายจังหวัดจำเป็นต้องเปลี่ยนโรงเรียนประเมินใหม่ ประกอบกับงบประมาณในการดำเนินงานมีจำกัด จึงทำให้หลายจังหวัดเกิดปัญหาในการดำเนินงานซึ่งปัญหาการดำเนินงานที่แตกต่างกันนี้อาจจะมีผลต่อลำดับที่ของจังหวัดต่าง ๆ ได้

6.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อ เครื่องมือในการประเมินคุณภาพ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบ เป็นรายคู่ปรากฏว่ากลุ่มลำดับสูงกับกลุ่มลำดับค่า และกลุ่มลำดับกลางกับกลุ่มลำดับค่า มีความเห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แสดงให้เห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นจากเครื่องมือของกลุ่มลำดับค่า มีความแตกต่างไปจากกลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลาง ถ้าตรวจสอบดูปัญหาของเครื่องมือต่อกลุ่มลำดับต่าง ๆ จะพบว่าสิ่งที่น่าจะทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกันน่าจะเป็น เรื่องความยากง่ายของแบบทดสอบ และเรื่องความตรง (Validity) ของแบบทดสอบ ทั้งความตรงตามหลักสูตร ความตรงตามเนื้อหาที่จะประเมินผล และความตรงตามสมรรถภาพที่จะประเมิน กลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลางจะมีปัญหาในเรื่องเหล่านี้้อย ยกเว้นความยากง่ายของแบบประเมินกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ทั้งสองกลุ่ม เห็นว่ามีปัญหาาระดับปานกลาง ในขณะที่เดียวกันกลุ่มลำดับค่า เห็นว่าในเรื่องความยากง่ายและความตรงของแบบทดสอบจะมีปัญหาาระดับปานกลาง ยกเว้นความยากง่ายของแบบทดสอบคณิตศาสตร์จะมีปัญหาในระดับ

มาก จากความ เห็นที่แตกต่างกันนี้อาจ เป็น เพราะความรู้สึกหรือความ เห็นใน เรื่องความยากง่ายของ แบบทดสอบนั้น จะขึ้นอยู่กับจำนวนของผู้สอบทำแบบทดสอบได้ ถ้าผู้สอบทำได้มากแสดงว่าแบบทดสอบนั้น ง่าย แต่ถ้าผู้สอบทำได้น้อยแสดงว่าแบบทดสอบนั้นยาก ใน เมื่อการประ เหมินตาม โครงการนี้ทำ ให้ นักเรียนหลายจังหวัดทำข้อสอบได้ไม่ค้อยดีนัก จึงทำให้คิดว่าแบบทดสอบมีความยากง่ายไม่ เหมาะสม กับ เด็กจึงทำ ให้ เกิดมีปัญหานั้น ส่วนนักเรียนกลุ่มลำดับสูงและกลุ่มลำดับกลางสามารถทำข้อสอบได้ จึงไม่ค่อยมีปัญหามา ใน เรื่องนี้มากนัก

ในทำนอง เดียวกันความคิด เห็นที่แตกต่างกัน ใน เรื่องความตรงของแบบทดสอบ ส่วนหนึ่งอาจ เกิดจากสา เหตุบนพื้นฐาน เช่น เดียวกันกับความยากง่ายของแบบทดสอบดังที่กล่าวมาแล้ว แต่อีกหลายสา เหตุซึ่งอาจ เกิดจากแบบทดสอบไม่ เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้นหรือเด็กอาจมีปัญหามา ใน เรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีหรือใน เรื่องของภาษาแตกต่างกัน ประกอบกับ เด็ก ในหลายจังหวัด อยู่ในชนบท เป็นส่วนใหญ่ การจัดการ เรียนการสอนหรือประสพการณ์ต่าง ๆ อาจแตกต่างกันออกไป และ เด็กในบางท้องถิ่นยังไม่มีประสพการณ์หรือคุ้นเคยกับแบบทดสอบบางฉบับ จึงทำ ให้ เกิดมีปัญหามา ใน เรื่องความตรงของ เครื่องมือที่ใช้ในการประ เหมินมากน้อยแตกต่างกันไป ดังข้อค้นพบจากผลการวิจัยนี้

6.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านผลกระทบจากการดำเนินงานตามโครงการ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อทดสอบเป็นรายคู่ปรากฏว่า กลุ่ม ลำดับกลางกับกลุ่มลำดับต่ำมีความ เห็นแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 แต่เมื่อ เปรียบเทียบ กับกลุ่มลำดับสูงทั้งสองคู่จะไม่แตกต่างกัน จากผลดังกล่าวอาจสืบเนื่องมาจากกลุ่มลำดับกลางอาจ มีผลกระทบจากการดำเนินงานน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้จากการสังเกต สอบถามพบว่ากลุ่มที่มีผล กระทบจากการดำเนินงานมากที่สุดคือ กลุ่มลำดับสูงกับกลุ่มลำดับต่ำ กลุ่มที่มีผลประ เหมินลำดับสูงจะมีความพึงพอใจต่อผลการประ เหมินมาก ในอีกมุมหนึ่งอาจเกิดความวิตกกังวลต่อการรักษาระดับคุณภาพ ของตนเองไว้ ส่วนกลุ่มลำดับต่ำย่อมมีความต้องการที่จะยกระดับคุณภาพของตนเองให้สูงขึ้น ประกอบ กับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติกำลังพยายามที่จะ เร่งคุณภาพการ ประถมศึกษาให้สูงขึ้น จึงทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเร่งปรับปรุงคุณภาพของการศึกษาอย่างจริงจัง ทั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห็นสมรรถภาพการทำงานของตนเอง

สาเหตุที่อาจทำให้ความคิดเห็นต่อผลกระทบที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้ เกี่ยวข้องในการจัดการประถมศึกษา มีความวิตกกังวลว่าผู้บริหารจะนำผลการประ เหมิน ไปเป็น เงื่อนไขในการให้คุณให้โทษ จึงทำให้ความคิดเห็นต่อผลกระทบในกลุ่มจังหวัดต่าง ๆ แตกต่างกัน

ออกไป ในขณะที่เดียวกันกลุ่มลำดับกลางอาจคิดว่า คุณภาพนัก เรียนและลำดับที่จากผลการประเมินก็ไม่ต่ำเกินไป ฉะนั้นการประเมินตามโครงการนี้จึงไม่มีผลกระทบต่อกลุ่มนี้มากนัก

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้พบว่า ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และครูที่มีลำดับการประเมินแตกต่างกัน ยังมีความ เข้าใจและความคิดเห็นต่อกระบวนการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และผลการประเมินที่นำมา เปรียบ เทียบโดย เรียง เป็น ลำดับที่: อาจส่งผลต่อความรู้สึก และทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องในความ เด่น ค้อยของตนเอง จึงทำให้ความคิดเห็นและความ เข้าใจเกี่ยวกับโครงการแตกต่างกันออกไป ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อระบบบริหารการประณศึกษาได้ ซึ่ง เรื่องนี้ทางสำนักงานคณะกรรมการการประณศึกษาแห่งชาติควรให้ความสนใจและดำเนินการแก้ไขในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานโครงการประเมินคุณภาพนักเรียนดังนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ทุกฝ่าย เข้าใจอย่างทั่วถึงและ เพียงพอ
2. การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ ควรชัดเจนทั้งลายลักษณ์อักษร และการปฏิบัติ
3. การวางแผนการดำเนินงานต้องละเอียดรัดกุม ทุกฝ่าย เข้าใจตรงกัน สามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง
4. ควรมีการประเมินโครงการทุกระยะ เพราะโครงการนี้ เป็นโครงการใหญ่ส่งผลกระทบต่อคนจำนวนมาก
5. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินควรให้ได้มาตรฐาน
6. ตัวอย่างประชากรควรสุ่มให้ทั่วถึงและมากพอ และควรขยายกลุ่มตัวอย่างไปในชั้นอื่น ๆ บ้าง
7. ควรวางโครงการที่จะปรับปรุงคุณภาพให้ต่อเนื่องกัน
8. ผู้ดำเนินการควรได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี และเป็นมาตรฐานเดียวกัน
9. ผลการประเมินควรสามารถนำไปปรับปรุงคุณภาพได้ทันทีในปีการศึกษาถัดไป และควรแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ทราบด้วย
10. ควร เน้นการ เปรียบ เทียบคุณภาพตนเองมากกว่า เปรียบ เทียบคุณภาพจังหวัดข้าง เคียง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการประเมินติดตามผลโครงการเชิงคุณภาพ
2. ควรมีการวิจัยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการนี้
3. ควรวิจัยหารูปแบบการประเมินคุณภาพที่เหมาะสม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย